خوێنـــــد نەو□ يەك بۆ ئەنجـــــامى ريفراندۆمەكەى كوردستان … عەلى مەحمود محەمەد

چەند رۆژێكە كەناڵەكانى راگەياندن, هەر يەكەى بە ئاوازو نەغمەيەك شيكردنەوەى نا زانستى بۆ ئەنجامەكانى ريفراندۆمەكەى كوردستان دەكەن,كاتێك ئاوازى بەرژەوەندى سياسى بەسەر شيكاريەكاندا زاڵ دەبێت هيچ نرخێكى زانستى نابێت , جەماوەريش لە كۆتادا بێزار دەبێت لەم هەموو ستايش و رەخنەى بێ بنەمايانە.
خەڵكى كوردستان لە مێژووى تێكۆشانى سياسى و سەربازى بۆ مافە نەتەوايەتييەكانى لە 11ى ئەيلولى 1961 ەوە بۆ 25ى ئەيلولى 2017 , كە 20454 رۆژە, تەنها رۆژێكى بۆ راپرسى ريفراندۆم دانا “هەرچەندە من راپەڕينى چەكدارى 11ى ئەيلولى 1961 دەستپێكەكەى بە ياخى بوونى دژ بە شۆڕشى دەرەبەگەكان دەزانم بە هاوكارى دەستى دەرەكى كۆنەپەرستى”, ئەمەش دەبێتە قۆناغێكى تازە لە تێكۆشانى گەلى كورد بۆ مافە نەتەوايەتيەكانى, لە دەرگايەكى مۆدێرنەوە دەيباتە ناو پرۆسەيەكى تازەوە.

لە بيرمان نەچێت ويستى نەتەوايەتى بۆ سەربەخۆيى جيايە لە ويستى عەدالەتخوازان بۆ دادپەروەرى و ئازادى و يەكسانى. نابێت زۆر چاوەڕوانى گەورەمان لەو ه□بێت لە گەيشتن بە مافە نەتەوايەتيەكان ئەركەكانى كۆتايى دێت و دەبێتە ئەرك و بار گرانى بەسەر گەلەوە.
گەلى كوردستان دو شەممە گەورەكەى خۆيان پاش بەشداريكردنى كەركوك سەركەوتوانە ئەنجامدا, لە بيرمان نەچێت ريفراندۆم بێ كەركوك تورێكى قوڕاوى ناهێناو شكستێكى گەورەشى تۆمار دەكرد, ئەو يەكشەمەيەى قاسم سلێمانى تێكشكێنرا لە كەركوك ريفراندۆم سەركەوت,كەركوكيەكان و هاووڵاتيانى ناوچە دابڕاوەكان بێ بانگەشە سندوقەكانيان پڕ كرد.

سەركەوتن و شكستى ريفراندۆمەكە لە كەركوكەوە بوو, دواى ريفراندۆميش هەنگاوەكان دواتر بە سانايى لە تەڵەى كەركوك رزگارى نابێت.كوردستان لە كاتى ريفراندۆم بەسەر چەند بەرەيەك دابەش بوون, تەنانەت حيزبەكانيش لەناو خۆيان بەسەر بەرەى جياجيا دابەش بوون, ئەم دابەشكاري□ لەو ناوچانەى وەك هەڵەبجە و سەيد سادق و

سلێمانی و راپەڕین زیاتر رەنگی دایەوە لە ناوچەکانی دی, ئەمەش نیشانەی فرەیی و زیندویی چالاکی سیاسییە لەو دەڤەرانە, دیاردەیەکی سروشتی جیهانیشە.
پارت و لایەنە سیاسییەکان بە پێی ناوچەکان قورسایی سیاسییان دەگۆڕێت.

لە ریفراندۆمەکەی کوردستان بەرەی بەڵێ زۆرترین دەنگی هێنایەوە, زۆرینەی پارتە سیاسییەکانی کوردستان و پارتە کەمینەکانی نزیك لە دەسەڵات و بەشێك لە عەشایەرە عەرەبییەکانی ناوچە کوردستانییەکانی دەرەوەی هەرێم پشتیوانیان لێی کرد, لە کۆی 4581255 دەنگی بەشدار بوو لە ریفراندۆمەکە توانی 2,861471 دەنگ بهێنێتەوە, کە دەکاتە 92,73%ی دەنگەکان, وەلە ئەم ژمارەیە دەکاتە 62,46%ی کۆی دەنگدەرانی کوردستان, هەرچەندە لیستی بەشداربووانی ریفراندۆمەکە کۆن بوو, تازە نەکراوەتەوە, ژمارەی مردووان و چون بۆ دەرەوەی وڵاتی زۆری تێدایە,دەبوایا تازە بکرابایەتەوە لە قازانجی پرۆسەکە, بۆ ئەوەی ئامارەکان دروستتر دەرکەوتوایە, ئەوانەی ناتوانن بەهۆی مردن و سەفەرەوە بەشداری دەنگدان بکەن دەربکرابایان لە لیستەکان .

هەرچی بەرەی نەخێرە, کە خۆی لە پارتی بەرەی تورکمانی و حەرکەی ئاشوری و هەندێك عەشیرەتی عەرەبی و بەشێك زۆر لە بنکەی دەنگدەری گۆڕان و بەرەی نەخێر و دەشکاوانی ئێزیدی و کاکەیی و کریستان و ناڕازیانی خۆرسکی دەسەڵاتی کوردی دەبینییەوە, ئەم بەرەیە توانیان بە هەموویانەوە 224,468 دەنگ بهێننەوە, کە دەکاتە 7,27%ی دەنگەکان, وە 4,8997%ی کۆی دەنگی دەنگدەرانی کوردستان .هاوکات لە ریفراندۆمەکە کۆی گشتی 1,275,330 کەس پشکداری راپرسییەکەیان نەکردووە, ئیتر ئەمانە زۆر هۆکار هەیە بۆ بەشداری نەکردنیان, بەشێکیان ناڕازی پاسیفن, بەشێکیان لە نەتەوەو پێکهاتەکان دین وەك لیستی وەرکا و بەرەی تورکمانی ….., بەشێکی تریان سەفەریان کردووە, چ ئەوانەی تازە رۆیشتوونە, یان ئەوانەی هاتنەوەو بەهۆی خراپی باری ئابورییەوە جارێکی دیە رۆیشتنەوە , یاخود هەندێك بەهۆی نەخۆشیی و کۆچی دواییدواییەوە…. نەیان توانی بەشداری بکەن"چونکە لیستەکە کۆنە " ئەم ژمارەیە 27,84%ی دانیشتوانی ئەو ناوچانەن کە راپرسییان تێدا کراوە, بۆ پرسێکی گرنگی وەك سەربەخۆیی ژمارەکە زۆرە.لە لایەکی ترەوە 219991 دەنگی سوتاویشمان هەیە, کە کۆمسیۆن کەوتەتە ناو هەڵەوە ئەم دەنگانەی بە سێ بەش بڵاو کردەتەوەکە لە ئەنجامی ریفراندۆم و هەڵبژاردنە جیهانییەکان هەموو پێکەوە

دەژمێردرێت.

بە پێی ئامارەکەی کۆمسیۆن لەو ژمارەیە دەنگی دور خراوە 170611 دەنگە, ئەمەش ژمارەیەکی زۆرەو پێویستی بە رونکردنەوەی زیاتر هەیە لە بارەیەوە, هەرچی دوو بەشەکەی ترە بریتین لە دەنگی پوچەڵکراوەو دەنگی سپی ” دەنگی سپی 9368 دەنگ و دەنگی پوچەڵی بەکار هاتوو 40011 دەنگ, سەرجەم دەکاتە 49379 دەنگ”, ئەمانە ناڕازی چالاکن لە هەمبەر هەردوو بەرەی بەڵێ و نەخێر, بەهەر هۆکارێك بێت نەچونەتە هیچ یەك لەو دو بەرەیەوەو نەیاریشیانن و دەنگی خۆیان وەك ناڕەزایەتییەك سوتاندووە.لە کۆتاییدا ماوەتەوە بڵێین, ریفراندۆم کرا و خەڵکیش ئاهەنگی خۆیان بە شێوازێك دەربڕی کە رۆژی 26ی مانگ ئاهەنگی سەربەخۆیی بگێڕن, ئێستا لیژنەی باڵای ریفراندۆم چی لە ئەنجامەکانی ریفراندۆم دەکەن؟, کەی بڕیارە گەورەکە دەدەن, پێش ئەوەی کاغەزی ئەو دەنگانەی بە خوێن بەڵێی دا, تۆزیان لەسەر رەفتەکان لە بنیشێت؟.